

Nader soortenonderzoek

Nieuwlandsedijk 43-45 's-Gravenzande

projectnummer 0468985.100
definitief revisie 00
4 november 2021

Nader soortenonderzoek

Nieuwlandsedijk 43-45 's-Gravenzande

projectnummer 0468985.100

definitief revisie 00
4 november 2021

M. van Gemeren

Opdrachtgever

Vlugtenburg Exploitatie B.V.
't Louwtje 10
2691 KR 'S-GRAVENZANDE

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
04-11-2021

beschrijving revisie 00
definitief

gecontroleerd
drs. ing. M.L. Braad

vrijgave
Ing. W.A. Matla

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Projectvoornemen	2
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Soortbescherming	3
2.2.1	Soorten van de Vogelrichtlijn	3
2.2.2	Soorten van de Habitatrichtlijn	4
2.2.3	Andere soorten (artikel 3.10)	4
2.2.4	Ontheffingsplicht	5
2.2.5	Zorgplicht	5
3	Methodiek	6
3.1	Huismus (<i>passer domesticus</i>)	6
3.1.1	Veldbezoeken	6
3.2	Rugstreeppad	6
3.2.1	Veldbezoeken	7
3.3	Vleermuizen	7
3.3.1	Veldbezoeken	8
3.4	Overzicht veldbezoeken	8
3.5	Flora	9
3.5.1	Veldbezoek	9
4	Resultaten	10
4.1	Huismussen	10
4.2	Rugstreeppad	11
4.3	Vleermuizen	11
4.3.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	12
4.3.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	12
4.3.3	Winterverblijfplaatsen	13
4.3.4	Foerageergebieden en vliegroutes	13
4.4	Flora	13
5	Effectbeoordeling	14
5.1	Huismus	14
5.2	Rugstreeppad	14
5.3	Vleermuizen	14
5.4	Flora	15
6	Conclusie en aanbevelingen	16
7	Bronnen	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vlugtenburg Exploitatie B.V. is voornemens om de manege aan de Nieuwlandsedijk 43-45 in 's-Gravenzande af te breken en een recreatiepark met luxe tenten op deze locatie te realiseren.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. In dit kader is een Natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen ontwikkeling (Antea Group, 2019).

Uit deze Natuurtoets is naar voren gekomen dat het projectgebied potentieel geschikt landhabitat biedt aan rugstreeppad en mogelijk standplaatsen biedt aan beschermde flora. Daarnaast bieden de woningen in het projectgebied potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen en huismussen. Om te bepalen of dit daadwerkelijk het geval is, is nader onderzoek uitgevoerd in 2021. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven betreffende de huismussen, rugstreeppad, vleermuizen, beschermde flora.

In Figuur 1.1 is de ligging van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het projectgebied (rood omkaderd). Bron: Streetsmart 2020.

1.2 Projectvoornemen

De initiatiefnemer is voornemens de huidige opstallen te slopen en overige verharding en beplanting weg te halen. Hiervoor in de plaats wordt een recreatiepark met luxe safaritenten ontwikkeld.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In het voorliggende Nader onderzoek wordt enkel ingegaan op de soortbescherming. Hier zal in Hoofdstuk 5 aan getoetst worden.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. **soorten van de Vogelrichtlijn;**
2. **soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief Bijlage I en II uit Verdrag van Bern en Bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;**
3. **'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').**

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Voorliggend onderzoek richt zich op het voorkomen van vleermuizen, huismussen, rugstreeppad en beschermde flora. Deze soortgroepen zijn beschermd. Voor huismussen is de bescherming in het kader van de Vogelrichtlijn en staat vermeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Wnb). Voor vleermuizen en rugstreeppad is de bescherming in het kader van de Habitatrichtlijn en staat vermeld in artikel 3.5 van de Wnb. De beschermde flora (glad biggenkruid en grote leeuwenklauw) zijn beschermd onder de nationale natuurwetgeving in artikel 3.10 van de Wnb, de soorten staat vermeld onder onderdeel B. Onderstaand zijn de verbodsbepalingen uit de artikelen uiteengezet.

2.2.1 Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader hieronder).

Artikel 3.1 Wet natuurbescherming beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2.2.2 Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn met uitzondering van vogels) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming Europees beschermde soorten

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied

2.2.3 Andere soorten (artikel 3.10)

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en onwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Artikel 3.10 Wet natuurbescherming Nationaal beschermde soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2.2.4 Ontheffingsplicht

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden en deze niet volledig gemitigeerd kunnen worden - dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie (1-3). Zie Bijlage 1 van de Natuurtoets (Antea Group, 2019) voor een uitgebreide toelichting.

2.2.5 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in [artikel 1.11](#) de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

3 Methodiek

3.1 Huismus (*passer domesticus*)

Afbakening

Het onderzoek naar huismussen is te verdelen in het inventariseren van nesten in het gebouw en de groene elementen binnen het projectgebied. Het onderzoek is verricht conform het Kennisdocument Huismus 2017 van BIJ12. Zie kader.

Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond. De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- goede omstandigheden (.v. geen regen, harde wind en/of kou)
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied)
- Op geschikte momenten op de dag (tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst en 1 à 2 uur voor zonsopgang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend)
- met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

3.1.1 Veldbezoeken

Rustplaatsen en functionele leefomgeving van huismussen

In de periode van 20 april t/m 8 mei 2021 is met twee avondbezoeken gericht geobserveerd of en hoe huismussen het projectgebied gebruiken. Er is gericht gezocht naar nestelende huismussen.

Tabel 3.1. Overzicht veldbezoeken nader onderzoek huismus.

Datum	Tijd	Soortgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
20-04-2021	19:00 uur	Huismus	Lokaliseren van nestplaatsen en essentiële leefgebieden	Onbewolkt, droog, windstil, 11°C
08-05-2021	19:00 uur	Huismus	Lokaliseren van nestplaatsen en essentiële leefgebieden	Bewolkt, droog, windkracht 2, 16°C

3.2 Rugstreeppad

Afbakening

Het onderzoek naar rugstreeppad is verricht middels het neerleggen en controleren van tapijttegels in het projectgebied. Tevens is geluisterd of in de directe omgeving van het projectgebied in mogelijk voortplantingswater kooractiviteit was. Het onderzoek is verricht conform het Kennisdocument Rugstreeppad 2017 van BIJ12.

3.2.1 Veldbezoeken

Landhabitat en aanwezigheid van voortplantingswater in de directe omgeving van het projectgebied

In de periode van 20 april t/m 24 juni 2021 is met drie avondbezoeken gericht gezocht naar de rugstreeppad in het projectgebied, door naar kooractiviteit te luisteren, het projectgebied te inspecteren op voorkomen van rugstreeppadden en tapijttegels te plaatsen en te controleren.

Tabel 3.2. Overzicht inventarisaties nader onderzoek rugstreeppad.

Datum	Tijd	Soortgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
20-04-2021	21:00 uur gestart	Rugstreeppad	Lokaliseren van landhabitat en luisteren naar kooractiviteit Neerleggen tapijttegels	Onbewolkt, droog, windstil, 11°C
08-05-2021	21:00 uur gestart	Rugstreeppad	Controle tapijttegels en luisteren naar kooractiviteit	Bewolkt, droog, windkracht 2, 16°C
24-6-2021	21:00 uur gestart	Rugstreeppad	Controle tapijttegels en luisteren naar kooractiviteit	Half bewolkt, droog, windstil, 17°C

3.3 Vleermuizen

Afbakening

Het onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, zwermplaatsen en winterverblijfplaatsen. Per mogelijk aanwezige functie is er onderzoek verricht conform het meest recente Vleermuisprotocol 2021 (zie kader). Het onderzoek is uitgevoerd door ECOlogisch door één persoon.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Er is steeds met een detector van het merk Petterson D240x gewerkt. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software (o.a. Bat Explorer).

Figuur 3.1. Gebouw geschikt voor vleermuizen en meegenomen in het nader onderzoek.

3.3.1 Veldbezoeken

Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In de periode 25 mei tot en met 2 juli is met drie bezoeken (twee bezoeken vanaf 2 uur voor zonsopgang en één bezoek vanaf 2 uur voor zonsondergang) onderzocht of er sprake is van zomer- en kraamverblijven.

Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

Om de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen te onderzoeken zijn twee bezoeken gebracht op 26 augustus rond middernacht en op 15 september vanaf 2 uur vóór zonsondergang. De inventarisaties zijn afgestemd op het gedrag van de te verwachten soorten.

Winterverblijfplaatsen

Gedurende twee bezoeken (één bezoek op 12 augustus en één bezoek op 26 augustus rond middernacht) is er tijdens de inventarisaties in het paarseizoen (augustus – september 2020) aandacht besteed aan het middernachtzwermen van vleermuizen bij potentiële winterverblijven.

3.4 Overzicht veldbezoeken

In Tabel 3.3 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van de inventarisaties. Hiermee is een vlakdekkend onderzoek uitgevoerd door een deskundig vleermuisdeskundige, conform het vleermuisprotocol (2021).

Tabel 3.3. Overzicht inventarisaties nader onderzoek vleermuizen.

Datum	Tijd	Soortgroep	Activiteit vaststellen	Weersomstandigheden
25-05-2021	21:44-23:44	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 3, 11°C
26-05-2021	03:34-05:34	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 3, 10°C
02-07-2021	22:05-00:05	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Zwaar bewolkt, windkracht 2, 14°C
12-08-2021	00:00-02:00	Vleermuizen	Winterverblijven (zwermgedrag)	Zwaarbewolkt, windkracht 2, 14°C
26-08-2021	00:00-02:00	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen Winterverblijven (zwermgedrag)	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 4, 14°C
15-09-2021	20:57-22:57	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 3, 16°C

3.5 Flora

Afbakening

Om de aan- of afwezigheid van beschermde planten aan te kunnen tonen is het projectgebied tijdens de terreinbezoeken eveneens onderzocht op het voorkomen van beschermde flora. Tijdens deze terreinbezoeken is gezocht naar de planten glad biggenkruid en grote leeuwenklauw door het inventariseren van alle voorkomende (vaat)planten in het projectgebied. Hierbij is voor determinatie gebruik gemaakt van een loep en de Heukels Flora 24^e druk, januari 2020. Het onderzoek is uitgevoerd conform de FLORON richtlijnen, waarbij een bezoek in de bloeitijd uitsluitsel kan geven over het voorkomen van de soort. De bloeitijd van glad biggenkruid loopt van half april tot september waarbij de piek in juni is. De bloeitijd van grote leeuwenklauw loopt van mei tot en met augustus.

3.5.1 Veldbezoek

Op 20-04-2021, 08-05-2021 en 24-6-2021 zijn terreinbezoeken gebracht aan het projectgebied. Het gehele projectgebied is te voet belopen en gecontroleerd op voorkomende beplanting, waarbij gezocht is naar het voorkomen van exemplaren van glad biggenkruid en grote leeuwenklauw.

4 Resultaten

4.1 Huismussen

In het projectgebied zijn geen (foeragerende) huismussen waargenomen. In de directe omgeving (parkeerterrein en bosschages tegenover de parkeerplaatsen) zijn wel foeragerende huismussen waargenomen. Er zijn tijdens het onderzoek geen nesten van huismussen aangetroffen in de gebouwen in het projectgebied. De waargenomen huismussen zijn gevolgd. Een huismuskolonie met nesten is waargenomen in het Roompot vakantiepark ten oosten van het projectgebied.

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van deze kolonie.

Figuur 4.1. Projectgebied (rood) ten opzichte van geschikt leefgebied huismussen (wit). Waarnemingen foeragerende en rustende huismussen in geel. Verschillende vakantiewoningen binnen het witte vlak bevatten nesten. Kaart: Streetsmart.

4.2 Rugstreeppad

Exemplaren van rugstreeppad zijn niet waargenomen in het projectgebied. Er is ook geen kooractiviteit van rugstreeppad waargenomen in de sloot, welke in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig is. Er is wel kooractiviteit van groene kikkers waargenomen, voornamelijk ten westen van het projectgebied achter de camping. Zie Figuur 4.2.

Figuur 4.2. Waargenomen kooractiviteit groene kikkers (gele ster) ten opzichte van mogelijk landhabitat (blauw) binnen het projectgebied. Kaart: Streetsmart 2020.

4.3 Vleermuizen

Binnen het projectgebied zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In Figuur 4.2 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

Figuur 4.2. Waarnemingen vleermuizen. Projectgebied rood omkaderd. Kaart: Q-GIS.

De waargenomen vleermuissoorten zijn enkel foeragerend of passerend in (de omgeving van) het projectgebied aangetroffen.

Uit de natuurtoets (Antea Group, 2020) kwamen tevens de gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, baardvleermuis en meervleermuis naar voren als waargenomen in de omgeving van het projectgebied. Deze vleermuissoorten en alle overige in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn tijdens de onderzoeksperiode niet waargenomen.

4.3.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In het projectgebied zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen vastgesteld. Gedurende de inventarisaties in het kraamseizoen zijn in het projectgebied en de directe omgeving foeragerende en passerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen.

4.3.2 Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In het projectgebied zijn geen paarverblijfplaatsen of zwermplaatsen vastgesteld. Er zijn in het projectgebied geen paarterritoria vastgesteld. Gedurende de inventarisaties in het paarseizoen zijn in het projectgebied en de directe omgeving foeragerende en passerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen.

4.3.3 Winterverblijfplaatsen

Gedurende de inventarisatierondes naar zwermactiviteit in het kader van massawinterverblijfplaatsen zijn geen zwermende vleermuizen waargenomen. De aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats in het projectgebied kan worden uitgesloten. Gedurende de inventarisaties naar zwermactiviteit zijn in het projectgebied en de directe omgeving foeragerende en passerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen.

4.3.4 Foerageergebieden en vliegroutes

In de nabijheid van het projectgebied zijn er geen duidelijke, vaste vliegroutes vastgesteld waarbij binding met de bebouwing in het projectgebied is vastgesteld. Er wordt geen gebruik gemaakt van het projectgebied als foerageergebied. Ten oosten van het projectgebied is een foerageergebied aanwezig voor de gewone dwergvleermuis met enkele foeragerende individuen van de laatvlieger en de ruige dwergvleermuis.

4.4 Flora

Exemplaren van glad biggenkruid en grote leeuwenklauw zijn niet aangetroffen in het projectgebied. In het projectgebied is in de randen een grasstrook aanwezig met enkele plantensoorten van zandgronden zoals gewoon biggenkruid en slangenkruid. In de voormalige paardenbak is een grasvegetatie met klavers, weegbree en andere algemene soorten aanwezig welke aan het verruigen is met opslag van duindoorn. Tussen de verharding zijn storingssoorten aanwezig zoals weegbree. Daarnaast zijn enkele met grassen overwoekerde tuinplanten aangetroffen. De aangetroffen soorten geven geen indicatie voor standplaatsen van glad biggenkruid en/of grote leeuwenklauw.

5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 4 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt ingegaan op de benodigde acties ten aanzien van de Wet natuurbescherming.

5.1 Huismus

Alle in Nederland voorkomende broedvogels zijn beschermd en staan vermeld in de Europese Vogelrichtlijn. Voor sommige vogels geldt dat zij hun nest jaarrond gebruiken. Deze vogels staan vermeld op de lijst van jaarrond beschermde vogelnesten (*Bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland*). Deze jaarrond beschermde vogelnesten zijn onderverdeeld in categorie 1 t/m 5.

De huismus betreft een categorie 2 vogel. Dit betekent dat de soort een jaarrond beschermd nest en leefgebied heeft. De huismus is een koloniebroeder en broedt elk broedseizoen op dezelfde plaats en is daarin zeer honkvast en tevens afhankelijk van bebouwing en biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

In de te slopen gebouwen zijn geen nesten van huismussen aangetroffen. In het projectgebied zijn ook geen foeragerende huismussen waargenomen. In de directe omgeving zijn wel huismussen waargenomen. Echter het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van de huismussenkolonie in het naastgelegen Roompot vakantiepark.

Er gaan met de sloop van de gebouwen geen voorplantingsnesten of leefgebied verloren. Er is derhalve geen sprake van effecten op de huismus. Vanuit de Wnb zijn er met betrekking tot de huismus geen belemmeringen voor de sloop en herontwikkeling van het terrein.

5.2 Rugstreeppad

De rugstreeppad is een beschermde amfibiesoort en staat vermeld in Tabel A (soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn bijlage IV, en verdragen van Bern bijlage II en Bonn bijlage I). Zowel de voorplantingswateren als het landhabitat zijn beschermd.

Tijdens het nader onderzoek (2021) zijn geen voorplantingsplaatsen of landhabitat aangetroffen. Vanuit de Wnb zijn er met betrekking tot de rugstreeppad geen belemmeringen voor de sloop en herontwikkeling van het terrein.

5.3 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd en staan vermeld op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Indien vleermuizen worden verstoord of voortplantings- en rustplaatsen worden vernield of beschadigd, is sprake van overtreding van de gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Vliegroutes zijn beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van de vliegroute ook de verblijfplaats zou verdwijnen.

In het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. In het projectgebied zijn geen duidelijke, vaste vliegroutes vastgesteld. Er wordt geen gebruik gemaakt van het projectgebied als foerageergebied.

Er zijn derhalve vanuit de Wnb soortenbescherming geen belemmeringen voor de uitvoering van het project met betrekking tot vleermuizen.

5.4 Flora

Glad biggenkruid en grote leeuwenklauw staan beide vermeld in Tabel C “Overige soorten” behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c. Het is verboden deze soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Er zijn binnen het projectgebied geen standplaatsen van glad biggenkruid of grote leeuwenklauw aangetroffen. Er zijn derhalve vanuit de Wnb met betrekking tot flora geen belemmeringen voor de sloop en herontwikkeling van het terrein.

6 Conclusie en aanbevelingen

Vlugtenburg Exploitatie B.V. is voornemens om de manege aan de Nieuwlandsedijk 43-45 in 's-Gravenzande af te breken en een recreatiepark met luxe tenten op deze locatie te realiseren. Uit de natuurtoets kwam naar voren dat de te slopen gebouwen mogelijk functies voor huismussen, vleermuizen, rugstreepad en flora bevatten. Om te bepalen of soorten werkelijk aanwezig zijn in het projectgebied is in 2021 nader soortenonderzoek uitgevoerd.

Tijdens het onderzoek zijn in het projectgebied geen functies voor vleermuizen, huismussen, rugstreepad of beschermde flora aangetroffen.

Er zijn geen vervolgstappen aan de orde voor deze soortgroepen. Vanuit de Wnb zijn er derhalve geen belemmeringen voor de sloop en herontwikkeling van het projectgebied.

7 Bronnen

Antea Group, 2020. Natuurtoets Herontwikkeling Haagweg 310-320 te Breda

BIJ12 2017 Kennisdocument Huismus *Passer domesticus* versie 1.0 juli 2017.

BIJ12 2017 Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus* versie 1.0 juli 2017.

BIJ12 2017 Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* versie 1.0 juli 2017.

Netwerk Groene Bureaus: Protocollen voor vleermuisinventarisaties maart 2017

Dietz, C., Helversen, von, O., Nill, D., 2011. Vleermuizen. *Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. Tirion natuur i.s.m. de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Adviesbureau ECOlogisch 19-10-2021, Natuuronderzoek Nieuwlandsedijk 43 's-Gravenzande, Vleermuizen.

Overig:

NDFF

www.zoogdiervereniging.nl

www.vivara.nl

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM
T. +31 6 51214709
E. mariella.vangemeren@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.